

Verslag

Informatiebijeenkomst Transportleiding Onnen - Ruischerbrug

11 december 2024 MFC Engelbert

Deel 1. Welkom en achtergronden door André van Toly

- Eerst wordt een korte toelichting op WBG en haar locaties gegeven. Inclusief wat extra info over productielocatie Onnen. Locatie Onnen is onderdeel van drinkwatervoorziening WBG sinds 1932. Een bijzondere locatie vanwege kletsnatte omstandigheden (1998). Sindsdien is het ook een waterbergings-gebied; hier is het gebied op ingericht (klimaat-adaptief). Ondertussen is het ook een Natura 2000 gebied: kwetsbaar natuurgebied met ook veel natte natuur. De Westerbroekstermade- polder staat het grootste deel van het jaar onder water. Dan is het gebied niet te betreden.
- WBG wil de bestaande transportleiding vervangen: verleggen en tegelijkertijd de capaciteit vergroten. Het tracé omvat Onnen-Ruischerbrug in verschillende fases aanleg; Ruischerbrug is een koppelpunt tussen de stad en de provincie Groningen: vanuit De Punt (leveringsgebied met name de stad) is levering aan Provincie mogelijk en v.v. waarbij WBG via Ruischerbrug de druk kan verhogen/verlagen omdat Stad en Provincie verschillende waterdrukken kent.
- WBG wil capaciteit vergroten en idem de leveringszekerheid verstevigen. En daarbij weegt mee dat de ligging van de huidige leiding heel kwetsbaar is. We hebben bijvoorbeeld te maken met een kwetsbaar nat natuurgebied. Een deel van de transportleiding loopt door het natuurgebied Westerbroekstermadepolder. Dit natuurgebied heeft de status Natura 2000. Als de huidige leiding breekt kunnen we er grote delen van het jaar niet bij, omdat het er te nat is. En dan komt de drinkwaterlevering in de stad en het noorden van de provincie in het geding. Onnen is namelijk één van onze grootste pompstations waar veel water vandaan komt.

Achtergronden belang project binnen drinkwatervoorziening WBG

- De beschikbaarheid van zoet water en de drinkwaterlevering staan in Nederland onder druk. En dit geldt zeker ook voor het Groningse. Drinkwater staat onder druk door o.a. klimaatverandering en verslechterende waterkwaliteit. Tegelijkertijd stijgt de vraag naar drinkwater als gevolg van klimaatverandering (langere droge zomers), bevolkingsgroei e.d.
- Om ook in de toekomst alle klanten te blijven voorzien van voldoende drinkwater zet WBG in op 'meer en minder water'. WBG werkt hiervoor aan de [Watertransitie Groningen](#): door inzet op minder watergebruik bij 1) onszelf, 2) consumenten, 3) bedrijven en de industrie (incl. het aanbieden van alternatieven aan industrie(4) én tegelijkertijd werken we aan 'meer water' 5).
- En één van de projecten om onze drinkwatervoorziening veilig te stellen is project TL Onnen-Ruischerbrug. Vanuit route 5 werken we aan uitbreiding op bijv. locaties De Groeve en Sellingen. Dat zijn langdurige processen, maar daarnaast is het ook de uitdaging om het water ook via het leidingnet aan de klanten te leveren. Ook daarin speelt de nieuwe transportleiding een belangrijke rol. Om deze natuur zoveel mogelijk te ontzien is gekozen voor de uitvoering van een gestuurde boring. De complexiteit vraagt om veel afstemming. Met stakeholders, vergunningverleners en met de omgeving, u. Vandaar deze bijeenkomst.

Deel 2. Toelichting project details door Dick van de Weerd

- Aan de hand van een overzichtskaart wordt duidelijk hoe de leidingnetten van Stad en Provincie met elkaar zijn verbonden, wat de grote transportleidingen zijn en op welke wijze de nieuwe transportleiding onderdeel is van de totale drinkwatervoorziening. Daarbij komt ook de urgentie aanbod van vervangen/verleggen ivm kwetsbaar gebied en het belang van de nieuwe

Verslag

- capaciteit. De pompstations kunnen elkaar ondersteunen maar daar moet het leidingnet qua capaciteit wel toereikend voor zijn.
- Sheet 19 laat het nieuwe leidingtracé Onnen-Ruischerbrug zien. Gele lijnen zijn gestuurde boringen, groene delen zijn de uitlegstroken (leidingdelen worden ter plaatste aan elkaar gelast): de langste gestuurde boring is 1400 m. en wordt vanaf twee kanten naar elkaar toe geboord (deze inmiddels uitgevoerd in dec 2024 – zie hier een video van deze indrukwekkende klus: [Anderhalf kilometer nieuwe drinkwaterleiding op 30 meter diepte ondergronds gebracht! - Waterbedrijf Groningen](#)).
 - De sheets die hierop volgen geven meer inzicht op hoeveelheid partijen waarmee projectteam in overleg is en welke zaken onderdeel zijn van voorbereidingen. Sheet 21 geeft de planning weer van de verschillende deelprojecten.
 - Het is een complex project, ook doordat uitvoering moet buiten broedseizoen ivm kwetsbaar natuurgebied. Dit is echter ook de meest natte periode in het jaar, terwijl het gebied al van nature erg nat is. Betekent ook: meer kans op (zeer) veel regen. Het gebied is echter ook een waterbergingsgebied; als het gebied hiertoe ingezet wordt, moet WBG de klus waar mogelijk ontmantelen/zeker stellen. De verwachte start is gelijk na de bouwvak en eea moet voor 15 maart 2025 gereed zijn (start broedseizoen).
 - Verder legt de projectleider ook uit wat omgeving kan merken van de werkzaamheden en hoe we hier mee om gaan. Met name aanvoer van materiaal/materieel vergt veel aandacht en toegelicht wordt welke voorzorgsmaatregelen het projectteam gaat nemen.
 - Rijroute: om dorpskernen zoveel mogelijk te vermijden vinden de transporten, komende vanaf de ringweg van Groningen, via de Meerstadlaan, Borgweg en Hoofdweg plaats. Daarnaast is er ook een transportroute gepland door Middelbert vanaf de Meerstadlaan tot Middelberterweg nr. 56, waar dan de toegang tot het leidingtracé zal komen. Momenteel wordt nog onderzocht of deze transportroute kan vervallen en dat er vanaf de Hoofdweg via een tijdelijke overbrugging van de Borgsloot een toegang tot het leidingtracé kan worden gecreëerd.
 - Op kritieke punten wordt verkeersbegeleiding ingezet om veiligheid te waarborgen. Alles met zorg en uit voorzorg: schouwen vooraf, inzet verkeersmaatregelen, met oog op veiligheid en in nauwe samenwerking/afstemming met gemeente en provincie.

Deel 3. Technische toelichting door Kees Hoogstraten, Rotterdam Engineering

- Aan de hand van de presentatie volgt toelichting op welke aspecten er zoal zijn m.b.t. de voorbereiding en uitvoering. Het geeft een goed beeld welke werkzaamheden er zoal zijn en hoe dit wordt uitgevoerd.
- De voorbereidende werkzaamheden komen aan bod, verder worden de technieken ‘aanleg in een open sleuf’ en ‘aanleg via horizontaal gestuurde boring (HDD-boring)’ uitgelegd. Van laatstgenoemde wordt ook video getoond: waterbedrijfgroningen.nl/gestuurdeboring
- Ook de wijze van nazorg c.q. oplevering van de landerijen en het natuurgebied na afloop werkzaamheden (Clean Up) wordt toegelicht. Insteek hierbij is dat dit in overleg gebeurt met eigenaren.

Vervolgcommunicatie

- Tot slot van de presentatie wordt de wijze van vervolgcommunicatie nog toegelicht. Concrete start werkzaamheden worden per brief aangekondigd en idem geldt voor evt. bijzonderheden tussendoor, zoals een piek in bijv. zandtransport of een tijdelijke stremming e.d.
- **Voor eventuele vragen/opmerkingen over het project en uitvoering kunt u contact opnemen met de contactpersonen zoals vermeld in de presentatie op sheet 16 en 30.**

Verslag

- Zodra het werk gaat starten informeren we iedereen per brief, met daarin ook een naam en telefoonnummer van de omgevingsmanager die u kunt benaderen voor uw vragen, klachten, zorgen e.d. rondom de uitvoering van de werkzaamheden.

4. Vragen/aandachtspunten tijdens bijeenkomst Engelbert/Middelbert

Valt er niet nog meer te besparen door inzet van regenwater of grijs water als alternatief?

Hier wordt in Nederland ook al op diverse manieren onderzoek naar gedaan. Denk aan toiletdoorspoeling met regenwater e.d. Maar dit is niet geheel risico-vrij (volksgezondheid) en vergt goede afspraken over grip op onnodige risico's. Ook andere alternatieven (zoals bijv. hergebruik douchewater/wasmachine-water- ook wel grijs water genoemd) worden in dergelijke landelijke onderzoekstrajecten meegenomen en bieden mogelijk kansen in de nabije toekomst bij o.a. nieuwbouwprojecten.

Waarom wordt er geen oppervlaktewater gebruikt als bron voor drinkwater?

Grondwater is van nature erg schoon behoeft maar weinig zuivering. Drinkwater op basis van oppervlaktewater kost meer zuivering, meer energie, meer geld. Overigens heeft Waterbedrijf Groningen ook een oppervlaktewaterzuivering bij De Punt: hier wordt water uit Drentsche Aa gebruikt als bron voor drinkwater.

Water is ook best goedkoop, waarom niet wat duurder maken voor bovengemiddeld verbruik?

Voor drinkwater geldt de opgave dat we dit 'tegen zo laag mogelijk maatschappelijke kosten' moeten leveren, geldt voor alle waterbedrijven. Drinkwater moet immers voor iedereen betaalbaar zijn/blijven, het is een eerste levensbehoefte en primair onderdeel van onze volksgezondheid.

Niettemin zal drinkwater wel iets duurder gaan worden in de komende jaren. We staan voor grote opgaves, grote investeringen. Komende vijf jaar besteden we ca 300 miljoen aan investeringen om 'overal voldoende water onder voldoende druk leveren, nu en later' te kunnen blijven realiseren.

Gaat WBG meer water zuiveren op locatie Onnen? En op welke diepte wordt grondwater onttrokken?

Nee, de capaciteit van Onnen blijft onveranderd. **Waarom is de aanleg dan toch nodig?**

De twee voorzieningsgebieden Stad en Provincie kunnen onderling aan elkaar leveren, waarbij het drukverschil wordt opgeheven door inzet van een boosterstation ter hoogte van Ruischerbrug. De bestaande leiding heeft echter capaciteitstekort om te voorzien in de toenemende watervraag.

Vanuit bijv. Onnen en De Groeve kunnen we wel leveren naar Ruischerbrug maar door de te kleine diameter van de bestaande leiding lukt dit niet voldoende. Door de nieuwe diameter leiding heeft de leiding drie keer zo veel capaciteit. Verder weegt mee dat de bestaande leiding (1981) in een kwetsbaar gebied ligt en we in geval van lekkage niet goed bij de leiding kunnen komen.

Tot slot, grondwaterwinning gebeurt op dieptes van ca 80 tot 150 meter diepte. Dit verschilt per drinkwaterlocatie en is afhankelijk van de ondergronden (beschermlagen) in het gebied.

Wordt de bestaande leiding na afloop verwijderd of blijft deze liggen?

Waar mogelijk wordt de leiding verwijderd, maar op plekken waar we niet goed in het gebied kunnen komen en/of teveel (natuur)schade veroorzaken blijft de leiding 'geconditioneerd' liggen.

Verslag

Leiding blijft ook eigendom van WBG en blijft ook geregistreerd (buiten gebruik) in de leidingtekeningen van WBG.

Wanneer start uitvoering in omgeving Engelbert/Middelbert?

Medio januari. Zodra meer informatie bekend is zal het 'start werkzaamheden ook per brief nog volgen'.

Wie heeft onderzoek ecologie uitgevoerd, het waterbedrijf of Meerstad?

Waterbedrijf Groningen heeft zelf ecologie onderzoek laten uitvoeren door speciaal bedrijf, maar er is inderdaad ook informatie uitgewisseld met Bureau Meerstad.

Vragen over transport(routes) en eventuele schades en herstel

- **Waarom gaat het transport niet over Borgsloot?** Dit is -ten tijde van bijeenkomst 11 december- nog in nader onderzoek en wordt kortom nog verkend.
- **Gaat het Woltjerspoor er tijdelijk uit?** Nee hier gaan we met een gestuurde boring onder door.
- **Wat is zwaar transport?** Denk hierbij aan exceptioneel verkeer, extra lange trailers om de leidingdelen van ca 19 meter te kunnen vervoeren, maar ook de aanvoer (en later ook weer afvoer) van zand; dit is nodig om de ondergrond te verstevigen om de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk te maken.
- **Wordt er nadien ook nog schadeherstel aan wegen e.d. uitgevoerd?** Jazeker. We voeren voorafgaand aan start werkzaamheden een schouw uit en verwerken dit in een zogeheten nulmeting. Ook een aantal huizen worden in deze schouw meegenomen en in een nulmeting verwerkt. Opgemerkt wordt dat bij uitvoering werkzaamheden afgelopen jaren (TenneT?) het werk in de omgeving niet netjes is opgeleverd: schadeherstel wegen/omgeving is niet goed afgerond. Dit wordt door projectteam genoteerd en meegenomen als aandachtspunt.
- **Nemen jullie in de schouw ook de Kerk Middelbert mee?** Dat is nu nog niet bekend. De transportroute wordt nog vanuit veiligheidsoogpunt nog nader beschouwd. Hierna volgt nog finale afstemming met gemeente en provincie. Op basis van dit alles weten we ook precies welke onderdelen in de schouw en nulmeting moeten worden meegenomen.
- **Wie is te bellen als men zorgen heeft over uitvoering?** Vanuit de aannemer is er een omgevingsmanager bereikbaar voor vragen, klachten, zorgen e.d. Maar ook vanuit het projectteam zijn er betrokkenen bereikbaar. Zie ook contactgegevens in de presentatie. Waterbedrijf Groningen streeft naar zorgvuldigheid en transparantie inclusief goede bereikbaarheid en goede contacten met omgeving.
- **Er is een wandelroute langs de Borgsloot -Engelenmeepad naar Molensloot- wat gebeurt er met de wandelpaaltjes en komen die dan ook weer terug?** Alles wordt weer in de oude staat teruggebracht. Langs de Borgsloot zal er geen hinder zijn voor de wandelaars. De nieuwe leiding zal wel het Engelenmeepad kruisen, waardoor deze waarschijnlijk enige dagen afgesloten zal moeten worden.